

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ПУБЛІЧНЕ АДМІНІСТРУВАННЯ ТА АДМІНІСТРАТИВНА ЮСТИЦІЯ»

Рівень вищої освіти	Другий (магістерський)
Освітня програма	Право
Заняття	I семестр 2025-2026 н.р.
Лекції	1 раз на тиждень
Семінарські	1 раз на тиждень
Кількість кредитів	3 кредити ЄКТС (90 годин)
Мова викладання	Українська

Інформація про викладача

Прізвище, ім'я, по батькові	Фоменко Андрій Євгенович
Науковий ступінь	Доктор юридичних наук
Вчене звання	Професор
Посада	Професор кафедри
Контакти	fomenkoa@nmu.one
E-mail	fomenkoa@nmu.one
Профайл	https://publiclawntu.com.ua
Персональ на сторінка	ORCID: https://orcid.org/0000-0003-3755-4130 Scopus: https://www.scopus.com/authid/detail.uri?origin=AuthorProfile&authorId=57209662420&zone Google Scholar: https://scholar.google.com.ua/citations?user=dPG_rngAAAAJ&hl=uk
Консультації	ауд.10/303, 2 години на тиждень (згідно графіку індивідуальних консультацій, що розміщений на інформаційному стенді кафедри)
Місце	Національний технічний університет «Дніпровська політехніка», кафедра публічного права, 49005 м. Дніпро, пр. Дмитра Яворницького, 19; 10 корпус, 3 поверх, ауд. 303
Онлайн-консультації	електронна пошта (щоденно, окрім вихідних і святкових днів) та онлайн-платформа Microsoft Teams

1. Анотацію до курсу

Навчальна дисципліна «Публічне адміністрування та адміністративна юстиція» є обов'язковою складовою освітньо-професійної програми «Магістр права» і базується на знаннях, здобутих у процесі вивчення теорії держави і права, адміністративного права, адміністративного процесу та конституційного права. Курс спрямований на формування у

студентів сучасного бачення системи публічного управління та механізмів адміністративної юстиції, з урахуванням європейських стандартів належного врядування, верховенства права та захисту прав людини.

Вивчення дисципліни передбачає аналіз моделей публічного адміністрування, принципів та інструментів діяльності органів публічної влади, ролі цифрових технологій у врядуванні, механізмів запобігання та врегулювання конфліктів, а також особливостей захисту прав і свобод у публічно-правових відносинах. Окрему увагу приділено вивченню адміністративного судочинства, його трансформації в умовах цифровізації, впливу міжнародного та європейського права на національну практику, а також інтеграції принципів сталого розвитку у сферу публічного управління.

Курс орієнтований на поєднання теоретичних знань та практичних навичок, необхідних для аналізу та оцінки діяльності органів публічної адміністрації, прийняття ефективних управлінських і правових рішень, а також для здійснення захисту прав у сфері публічно-правових відносин як у судовому, так і в досудовому порядку.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета дисципліни «Публічне адміністрування та адміністративна юстиція» – формування у студентів системи знань, умінь і практичних навичок, необхідних для ефективного здійснення публічного управління та забезпечення правосуддя в адміністративному процесі, відповідно до принципів верховенства права, належного врядування, законності, відкритості, пропорційності та підзвітності. Дисципліна покликана розвивати здатність орієнтуватися в сучасних моделях публічного адміністрування, застосовувати правові засоби захисту прав і свобод у публічно-правових спорах, а також приймати обґрунтовані управлінські та юридичні рішення в умовах складності й невизначеності.

Завдання дисципліни:

- поглиблене вивчення теоретичних основ публічного адміністрування та адміністративної юстиції з урахуванням міжнародних і європейських стандартів;
- аналіз механізмів належного врядування, антикорупційних інструментів, етичних стандартів у діяльності публічних служб;
- засвоєння принципів та процедур адміністративного судочинства, включно з електронним правосуддям і цифровими адміністративними послугами;
- вивчення впливу практики Європейського суду з прав людини та права Європейського Союзу на розвиток адміністративного процесу в Україні;
- розвиток навичок аналізу нормативних актів і судових рішень з метою визначення правомірності дій органів публічної влади;

- формування вміння застосовувати методи порівняльно-правового дослідження для вивчення зарубіжних моделей публічного адміністрування;

- сприяння розвитку самостійного аналітичного мислення, здатності до професійної аргументації та вироблення власної правової позиції з актуальних питань адміністративної юстиції.

Завдання курсу

У процесі опанування дисципліни «Публічне адміністрування та адміністративна юстиція» здобувачі вищої освіти повинні:

- набути здатності формулювати та обґрунтовувати правову позицію з питань публічного адміністрування та адміністративного судочинства;

- навчитися аналізувати та застосовувати положення законодавства України, міжнародних договорів, рішень Конституційного Суду України, практики Європейського суду з прав людини та актів Європейського Союзу у сфері публічного управління та захисту прав у публічно-правових відносинах;

- оволодіти вмінням оцінювати правомірність дій органів публічної влади, допустимість, належність та достовірність доказів у справах адміністративної юрисдикції;

- засвоїти навички застосування принципів верховенства права, пропорційності, належного врядування та стандартів доступу до правосуддя;

- розвинути здатність приймати обґрунтовані управлінські й процесуальні рішення з урахуванням цінностей демократичної правової держави та принципів ефективного публічного адміністрування;

- підвищити рівень юридичної риторики, навички публічних виступів і професійного спілкування в умовах участі у судових та адміністративних процедурах.

3. Результати навчання

РН9 / ДРН9 – знати принципи належного врядування, цифровізації адміністративного процесу, відкритості та підзвітності публічної адміністрації; вміти аналізувати адміністративні процедури з позиції ефективності та законності.
РН10 / ДРН10 – знати особливості взаємодії систем адміністративного права України та країн Європейського Союзу; вміти застосовувати підходи публічного адміністрування в контексті європейських інтеграційних процесів.
РН14 / ДРН14 – вміти формулювати обґрунтовані правові позиції в адміністративних справах; тлумачити правові норми, визначати допустимі межі втручання органів публічної влади у сферу прав людини.
РН15 / ДРН15 – інтегрувати знання з адміністративного, конституційного та європейського права для оцінки дій органів публічної влади; тлумачити нормативно-правові акти з урахуванням цінностей сталого розвитку, прав людини та ефективного врядування.

4. Структура курсу

Види та тематика навчальних занять
ЛЕКЦІЇ
Тема 1. Публічне управління в умовах невизначеності та криз
1. Поняття складності, турбулентності та невизначеності в системі управління. 2. Адаптивне публічне адміністрування та кризовий менеджмент. 3. Реакція системи публічного управління на воєнний стан, пандемії та надзвичайні ситуації. 4. Європейські підходи до кризового управління у публічному секторі. 5. Роль нормативної гнучкості в надзвичайних умовах. 6. Антикризова політика урядів: аналіз кейсів.
Тема 2. Інституційні моделі доброго врядування: порівняльний аналіз
1. Доктрина good governance: правовий та інституційний вимір. 2. Механізми забезпечення підзвітності та прозорості влади. 3. Порівняльна характеристика моделей належного урядування в країнах ЄС. 4. Імплементация принципів доброго врядування в Україні. 5. Інститути медіації, омбудсмена, громадського контролю.
Тема 3. Цифрові технології в публічному адмініструванні: виклики для права
1. Електронне урядування: концепція, інфраструктура, ризики. 2. Цифрові права людини та їх захист. 3. Законодавче регулювання цифровізації адміністративних процедур. 4. Big Data, штучний інтелект і автоматизовані рішення в публічній владі. 5. Європейські стандарти «digital-by-default». 6. Практика ЄСПЛ щодо цифрового втручання у публічному секторі.
Тема 4. Публічні служби та етика урядування
1. Професійні стандарти державної служби. 2. Принципи етики публічних службовців. 3. Антикорупційні механізми у сфері публічної влади. 4. Конфлікт інтересів та відповідальність за його порушення. 5. Кодекси етики та поведінки в органах державної влади.
Тема 5. Публічна політика і правовість урядових рішень
1. Поняття публічної політики як правової категорії. 2. Правові засади формування політики: цілі, засоби, інструменти. 3. Оцінка регуляторного впливу урядових рішень. 4. Вимоги до легітимності та пропорційності в регулюванні. 5. Судовий контроль за правомірністю політичних рішень.
Тема 6. Інструменти інтегрованого публічного управління
1. Концепція цілісної публічної політики (whole-of-government approach). 2. Міжвідомча координація в адміністративному управлінні. 3. Поліцентризм у врядуванні: публічно-приватні та громадські партнерства. 4. Практики інтегрованого стратегічного планування. Індекс ефективності урядування (Worldwide Governance Indicators).
Тема 7. Механізми захисту прав громадян у публічно-правових відносинах
1. Конституційні та міжнародні гарантії захисту прав у відносинах з державою. 2. Адміністративне оскарження як форма досудового захисту. 3. Судова практика щодо захисту прав у сфері публічного управління. 4. Інституційні засоби: омбудсман, спеціалізовані органи. 5. Європейські стандарти доступу до правосуддя.
Тема 8. Інновації в адміністративній юстиції
1. Тенденції трансформації адміністративної юстиції в ЄС. 2. Вплив інформаційних технологій на адміністративний процес. 3. Електронне правосуддя та онлайн-адміністративні позови.

4. Гуманізація адміністративного процесу.
5. Європейська модель незалежного адміністративного судочинства.
Тема 9. Перспективи переслідування воєнних злочинів в українських реаліях
1. Цілі сталого розвитку ООН та їх імплементація в політику урядів.
2. Юридичне забезпечення екологічно орієнтованого врядування.
3. Публічне адміністрування у сфері клімату, енергетики, транспорту.
4. Співвідношення прав людини і сталого врядування.
5. Стратегічні документи Уряду України та ЄС.

5. Технічне обладнання та/або програмне забезпечення

Спеціально обладнана проектором аудиторія 10/305 або 10/311 для проведення лекційних та семінарських занять.

Для навчання необхідно мати з собою гаджети зі стільниковим інтернетом.

Студент повинен мати активований акаунт університетської пошти (student.i.p@nmu.one) на Office 365.

6. Система оцінювання та вимоги

6.1. Навчальні досягнення здобувачів вищої освіти за результатами вивчення курсу оцінюватимуться за шкалою, що наведена нижче:

Рейтингова шкала	Інституційна шкала
90-100	Відмінно
75-89	Добре
60-74	Задовільно
0-59	Незадовільно

6.2. Здобувачі вищої освіти можуть отримати підсумкову оцінку з дисципліни на підставі поточного оцінювання знань за умови, якщо набрана кількість балів з поточного тестування та самостійної й індивідуальної робіт складатиме не менше 60 балів.

Засоби діагностики та процедури оцінювання

ПОТОЧНИЙ КОНТРОЛЬ			ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ	
навчальне заняття	засоби діагностики	процедури	засоби діагностики	процедури
лекції	контрольні завдання за кожною темою	усне опитування, бліц-опитування, тестування	підсумкове тестування	визначення загальної кількості балів за результатами поточних контролів; підсумкове
семінарські	контрольні завдання	усне опитування,		

	за кожною темою	оцінювання презентації виступ-презентація, робота в малих групах, реферат/есе; виконання завдань під час самостійної роботи		тестування під час заліку
	або індивідуальне завдання			

6.3. Поточна успішність складається з успішності за оцінки за роботу на семінарських заняттях (оцінюється 8 занять, участь у занятті максимально може принести здобувачу вищої освіти 5 балів). Отримані бали на семінарських заняттях та бали за самостійну роботу (максимально 25 балів) додаються до оцінки з підсумкової (тестової) роботи в кінці семестру (40 балів) та є підсумковою оцінкою за вивчення навчальної дисципліни. Максимальна кількість балів з курсу навчальної дисципліни складає 100 балів.

Залік, екзамен відбуваються у письмовій формі та складаються з 20 тестових запитань. Правильна відповідь на запитання тесту оцінюється у 5 балів. Загальна оцінка з навчальної дисципліни «Публічне адміністрування та адміністративна юстиція» визначається за накопичувальною системою, тобто сума всіх балів, отриманих за виконання певного виду робіт студента.

6.4. Критерії оцінювання за роботу на семінарських заняттях: 7 семінарських занять оцінюються максимально у 5 балів кожне, причому:

5 балів – відповідність еталону, наведення прикладів з додаткової літератури, правильна мова викладення матеріалу;

4 бали – відповідність еталону, помилки в граматиці та/або орфографії;

3 бали – зміст відповіді має стосунок до предмету запитання, проте не відповідає еталону, містить суттєві граматичні та орфографічні помилки, які ускладнюють розуміння тексту або викривляють зміст повідомлення;

2-1 бал – наявність текстової відповіді, яка не відповідає еталону, та/або не має стосунку до предмету запитання, містить суттєві граматичні та орфографічні помилки, які ускладнюють розуміння тексту або викривляють зміст повідомлення;

0 балів – відсутність відповіді.

7. Політика курсу

7.1. Політика щодо академічної доброчесності. Академічна доброчесність студентів є важливою умовою для опанування результатами навчання за дисципліною і отримання

задовільної оцінки з поточного та підсумкового контролів. Академічна доброчесність базується на засудженні практик списування (виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання), плагіату (відтворення опублікованих текстів інших авторів без зазначення авторства), фабрикації (вигадування даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі).

У разі порушення студентом академічної доброчесності (списування, плагіат, фабрикація), робота оцінюється незадовільно та має бути виконана повторно. При цьому викладач залишає за собою право змінити тему завдання.

7.2. Комунікаційна політика. Студенти повинні мати активовану університетську пошту. Обов'язком студента є перевірка один раз на тиждень (щонеділі) поштової скриньки на Office 365.

Протягом тижнів самостійної роботи обов'язком студента є робота з дистанційним курсом «Публічне адміністрування та адміністративна юстиція».

Усі письмові запитання до викладача стосовно курсу мають надсилатися на університетську корпоративну електронну пошту.

7.3. Політика щодо перескладання. Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

7.4. Відвідування занять. Для студентів денної форми навчання відвідування занять є обов'язковим. Поважними причинами для неявки на заняття є хвороба, участь в університетських заходах, відрядження, які необхідно підтверджувати документами у разі тривалої (два тижні) відсутності. Про відсутність на занятті та причини відсутності студент має повідомити викладача або особисто, або через старосту. Якщо студент захворів, ми рекомендуємо залишатися вдома і навчатися за допомогою дистанційної платформи. Студентам, чий стан здоров'я є незадовільним і може вплинути на здоров'я інших студентів, буде пропонуватися залишити заняття (така відсутність вважатиметься пропуском з причини хвороби). Семінарські заняття не проводяться повторно, ці оцінки неможливо отримати під час консультації. За об'єктивних причин (наприклад, міжнародна мобільність або в період епідемій) навчання може відбуватись дистанційно – в онлайн-формі, за графіком, за погодженням з викладачем.

7.5. Бонуси. Студенти, які регулярно відвідували лекції (мають не більше двох пропусків без поважних причин) та мають написаний конспект лекцій, отримують додатково 5 балів до результатів оцінювання до підсумкової оцінки.

7.6. Участь в анкетуванні. Наприкінці вивчення курсу студентам буде запропоновано анонімно заповнити електронні анкети (Microsoft Forms Office 365), які буде розіслано на

університетські поштові скриньки. Заповнення анкет є важливою складовою вашої навчальної активності, що дозволить оцінити дієвість застосованих методів викладання та врахувати пропозиції стосовно покращення змісту навчальної дисципліни «Публічне адміністрування та адміністративна юстиція».

8. Ресурси і література:

Нормативні акти:

1. Конституція України: Закон України від 28 червня 1996 р. № 254к/96-ВР // Верховна Рада України. Законодавство України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>
2. Кодекс адміністративного судочинства України: Закон України від 6 липня 2005 р. № 2747-IV // Верховна Рада України. Законодавство України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2747-15>
3. Закон України «Про Кабінет Міністрів України»: Закон України від 27 лютого 2014 р. № 794-VII // Верховна Рада України. Законодавство України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/794-18>
4. Закон України «Про центральні органи виконавчої влади»: Закон України від 17 березня 2011 р. № 3166-VI // Верховна Рада України. Законодавство України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3166-17>
5. Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні»: Закон України від 21 травня 1997 р. № 280/97-ВР // Верховна Рада України. Законодавство України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-вр>
6. Закон України «Про службу в органах місцевого самоврядування»: Закон України від 7 червня 2001 р. № 2493-III // Верховна Рада України. Законодавство України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2493-14>
7. Закон України «Про державну службу»: Закон України від 10 грудня 2015 р. № 889-VIII // Верховна Рада України. Законодавство України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/889-19>
8. Закон України «Про адміністративні послуги»: Закон України від 6 вересня 2012 р. № 5203-VI // Верховна Рада України. Законодавство України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5203-17>
9. Закон України «Про звернення громадян»: Закон України від 2 жовтня 1996 р. № 393/96-ВР // Верховна Рада України. Законодавство України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/393/96-вр>
10. Закон України «Про доступ до публічної інформації»: Закон України від 13 січня 2011 р. № 2939-VI // Верховна Рада України. Законодавство України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2939-17>
11. Закон України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності»: Закон України від 11 вересня 2003 р. № 1160-IV // Верховна Рада України. Законодавство України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1160-15>
12. Закон України «Про засади внутрішньої і зовнішньої політики»: Закон України від 1 липня 2010 р. № 2411-VI // Верховна Рада України. Законодавство України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2411-17>
13. Закон України «Про адміністративний нагляд за особами, звільненими з місць позбавлення волі»: Закон України від 1 грудня 1994 р. № 403/94-ВР // Верховна Рада України. Законодавство України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/403/94-вр>
14. Європейська хартія місцевого самоврядування: Міжнародний документ від 15 жовтня 1985 р. // Верховна Рада України. Законодавство України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_036

15. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод: Міжнародний документ від 4 листопада 1950 р. // Верховна Рада України. Законодавство України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004

Література:

1. Авер'янов В. Б. Публічне адміністрування: підручник. Київ: Юрінком Інтер, 2019. 624 с.
2. Битяк Ю. П., Петков С. В., Школик А. М. Адміністративне право України: підручник. Харків: Право, 2021. 776 с.
3. Колпаков В. К. Адміністративне право України. Академічний курс: підручник. Київ: Юрінком Інтер, 2020. 560 с.
4. Кравченко В. В. Місцеве самоврядування в Україні: навч. посіб. Київ: Центр учбової літератури, 2020. 304 с.
5. Ляшенко Р. Д. Адміністративна юстиція: теорія і практика. Київ: Юстініан, 2021. 352 с.
6. Мельник Р. С., Плахотнюк Н. Г. Адміністративне судочинство: навч. посіб. Київ: Алерта, 2022. 278 с.
7. Погорілко В. Ф., Фрицький О. Ф. Конституційне право України: підручник. Київ: Юрінком Інтер, 2020. 752 с.
8. Шевчук С. Судовий захист прав і свобод людини: монографія. Київ: Юрінком Інтер, 2018. 536 с.
9. Administrative Justice in Europe: Comparative Studies. Strasbourg: Council of Europe Publishing, 2019. 402 p.
10. Craig P., de Búrca G. EU Law: Text, Cases, and Materials. 7th ed. Oxford: Oxford University Press, 2020. 1192 p.

Електронні інформаційні ресурси:

1. <http://www.president.gov.ua>. – офіційний веб-сайт Президента України.
2. <http://www.portal.rada.gov.ua> – офіційний веб-сайт Верховної Ради України.
3. <http://www.kmu.gov.ua> – офіційний веб-сайт Кабінету Міністрів України.
4. <http://www.mvs.gov.ua> – офіційний веб-сайт Міністерства внутрішніх справ України.
5. <http://www.court.gov.ua/vscourt> – офіційний веб портал судової влади в Україні
6. <http://www.scourt.gov.ua> – офіційний веб-сайт Верховного Суду України.
7. <http://www.sbu.gov.ua> – офіційний веб-сайт СБУ.
8. <http://www.gp.gov.ua> – офіційний веб-сайт Генеральної прокуратури України.
9. <http://www.minjust.gov.ua> – Офіційний веб-сайт Міністерства юстиції України.
10. <http://www.reyestr.court.gov.ua> – єдиний реєстр судових рішень в Україні.
11. <http://www.vkka.gov.ua> – офіційний сайт Вищої кваліфікаційної комісії адвокатури.
12. <http://www.nbuv.gov.ua> – Національна бібліотека України імені В.І.Вернадського.